

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Do peers influence autistic behaviours? : first insights from observations made by teachers / [Ovlivňují vrstevníci autistické chování? : první výsledky pozorování ze strany učitelů] / Gina Nenner, Christoph M. Müller -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: European journal of special needs education -- ISSN 0885-6257 -- Roč. 36, č. 5 (December) (2021), s. 657-670.

Existuje mnoho důkazů, že sociální rozvoj typicky se vyvíjejících dětí a adolescentů je ovlivňován jejich vrstevníky. Málo se ví o tom, jak je vrstevníky ovlivňován sociální rozvoj žáků s poruchou autistického spektra (PAS). Průzkumu se zúčastnilo 22 učitelů ze speciální školy pro žáky-autisty a 23 dětí a dospívajících z této školy. Učitelé prováděli pozorování chování žáků a jak se mění pod vlivem chování jejich vrstevníků. Pozorování mělo rozdílné výsledky, avšak ukázala se tendence ke zvýšení intenzity autistických problémů vlivem menší citlivosti žáků na chování vrstevníků. Následuje diskuze o dalších perspektivách podporujících žáky s PAS a o dalším směru výzkumu.

autismus ; autistický jedinec ; chování žáka ; působení ; vztahy mezi vrstevníky ; vrstevnická skupina ; speciální škola ; speciální pedagog ; pozorování ; výzkum ; Švýcarsko ; poruchy autistického spektra

<http://katalog.npmk.cz/documents/522248>

2.

Erfahrungsräume der FluchtMigration / [Prostor pro sdílení zkušeností s migrací a uprchlictvím] / Anne-Christin Schondelmayer, Birgit Glorius -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 66, č. 1 (2020), s. 102-120.

Článek se z interdisciplinární perspektivy zabývá otázkou kolektivní zkušenosti a identity v migračním prostředí. Vychází z konceptu společné zkušenosti a společného prostoru. Výsledky empirického šetření poukazují na společné zážitky, které však ve sdíleném prostoru nenabývají rysů kolektivní identity. Je třeba vzít v úvahu proměnlivost životní situace, důležité je první přijetí uprchlíka a průběh azylového procesu.

migrace ; uprchlík ; zkušenost ; mezioborový přístup ; identita ; empirický výzkum ; přijetí ; koncepce ; kolektivní identita ; azyl

<http://katalog.npmk.cz/documents/522544>

3.

Examining the efficacy of a kindergarten mathematics intervention by group size and initial skill / [Výzkum efektivnosti intervence v předškolní matematice v závislosti na velikosti skupiny a počátečních schopnostech] / Ben Clarke, Christian T. Doabler, Jessica Turtura, Keith Smolkowski, Derek B. Kosty, Marah Sutherland, Evangeline Kurtz-Nelson, Hank Fien, Scott K. Baker -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 121, č. 1 (September 2020), s. 125-153.

Víceúrovňové modely výuky předpokládají zintenzivňování výuky na jednotlivých stupních, často spojené se zmenšováním velikosti skupiny, ve které výuka probíhá. Kvantitativní studie ověřovala vliv velikosti skupiny (2 nebo 5 žáků a kontrolní běžná třída) a počátečních znalostí na efektivitu výuky matematiky v mateřské škole (předcházejícími studii ověřený model intervence či výuky ROOTS). Autoři aplikovali několik zavedených testů před a po výuce, popisují metodu jejich sloučení do statistického modelu. Výsledky ukazují, že malé skupiny měly stejnou efektivitu, ač zastoupení individuální a skupinové práce s žákem se lišily. Tyto výsledky mohou mít implikace pro ekonomiku intervencí a výuky v malých skupinách.

mateřská škola ; výuka ; matematika ; záměr ; efektivnost vzdělávání ; program ; malá skupina ; velikost třídy ; výzkum ; ekonomika školství ; ROOTS (program předškolní matematické intervence) ; víceúrovňová struktura výuky ; intenzifikace

<http://katalog.npmk.cz/documents/522196>

4.

Leading for school inclusion and prevention? : how school leadership teams support shy students and their teachers / [Vedení ke školní inkluzi a prevenci? : jak týmy vedení škol podporují stydlivé studenty a jejich učitele] / Stine Solberg, Anne Edwards, Geir Nyborg -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 65, č. 7 (December) (2021), s. 1203-1216.

Školní ostych může mít okamžité i dlouhodobé škodlivé účinky. Záměrem předložené studie je zvýšit porozumění pro podporu inkluze stydlivých dětí, ale také řeší potřebu intenzivnější pomoci dětem prostřednictvím cílených intervencí zaměřených na prevenci zhoršování obtíží. Studie zkoumala, jak ve třech norských základních školách vedení reagovalo na požadavky kladené na školu při práci se stydlivými dětmi. Data zahrnovala individuální a závěrečné skupinové rozhovory s vedením škol. Vedení škol se zaměřilo na začleňování dětí prostřednictvím adaptivních

programů, učitelé prováděli cílené intervence u plachých dětí zaměřené na jejich potřeby. Jsou diskutovány důsledky pro vedení škol.

základní škola ; žák ; adaptabilita ; chování žáka ; introverze ; bojácnost ; školní prostředí ; integrace žáka ; inkluzivní vzdělávání ; výchovně vzdělávací principy ; vztah učitel-žák ; role učitele ; školní adaptace ; Norsko

<http://katalog.npmk.cz/documents/522021>

5.

Longitudinal impact of sociocultural factors and parent beliefs on parent-teacher relationship strength / [Longitudinální studie důsledků sociokulturních faktorů a názorů rodičů na vztah mezi učitelem a rodičem] / Neshat Yazdani, Karen L. Siedlecki, Zihuan Cao, Heining Cham -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 121, č. 1 (September 2020), s. 1-33.

Vztahy mezi rodiči a učitelem dle výsledků předcházejících studií mají vliv na studijní výsledky žáků. Předložená studie zkoumala jejich vývoj (mezi 1. a 4. třídou) na základě dotazníků u učitelů i rodičů žáků, kteří měli slabší prospěch v první třídě. Dále ověřovala jejich vliv na studijní výsledky ve čtení a matematice (data mezi 1. a 7. třídou na základě údajů od učitelů). Vztah ze strany učitele reprezentoval celkový kontakt mezi rodiči a učitelem, jejich spolupráci (vnímané společné cíle) a kontakt iniciovaný učitelem, ze strany rodičů pak šlo o celkovou komunikaci, vnímanou společnou odpovědnost, zapojení do činnosti (a další). Autoři sledovali také vliv etnicity rodičů (vč. souladu etnicity rodičů a učitele), socioekonomický status (děti s obědem zdarma nebo za sníženou cenu, dosažené vzdělání rodičů a úroveň jejich zaměstnání) a vliv akulturovanosti rodičů do dominantní kultury (u rodičů hispánského původu).

základní škola ; výzkum ; longitudinální výzkum ; vztah rodiče-učitel ; vztah rodiče-škola ; působení ; prospěch ; socioekonomický status ; etnická menšina ; etnické vztahy ; akulturace ; sociální pedagogika ; Spojené státy americké ; ročník 1-7 ; shodný etnický původ

<http://katalog.npmk.cz/documents/522062>

6.

Navigating entry into higher education : the transition to independent learning and living / [Navigace při vstupu do vysokoškolského vzdělávání : přechod k samostatnému učení a životu] / Miles Thompson, Chris Pawson, Bethan Evans -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 45, č. 9-10 (November-December) (2021), s. 1398-1410.

Přechod do vysokoškolského vzdělávání považují někteří ze studentů za obtížný. Studie zkoumá zkušenosti studentů, aby získala aktuální obraz o potenciálních zdrojích úzkosti. Zjištění naznačují, že někteří studenti mají problém s přizpůsobením se nezávislému životu, jiní nejsou

připraveni na nezávislé studium na univerzitě. Tyto pocity nedostatečné připravenosti mohou být vnímány jako obzvláště stresující pro ty studenty, kteří si uvědomují, že jejich rané akademické výkony jsou přímo spojeny s budoucím úspěchem na univerzitě i v pozdějším životě. Následná diskuse se zamýšlí nad tím, proč výzvy spojené se studiem a samostatným životem způsobují studentům v současné době více problémů, než tomu bylo dříve. Autoři představují nový koncept a zaměření pro práci v této oblasti - SAILL (Struggles Around Independent Learning and Living).

vysoká škola ; vysokoškolské studium ; student ; studentský život ; postoj studenta ; školní prostředí ; subjektivní spokojenost ; úzkost ; školní fobie ; nezávislost ; povaha ; psychické vlastnosti ; rozvoj osobnosti ; školní adaptace ; školní úspěšnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/522199>

7.

New directions for kindergarten education : embedding assesment in play-based learning / [Nové směry v předškolním vzdělávání : začlenění hodnocení do učení hrou] / Christopher DeLuca, Angela Pyle, Adelina Valiquette, Danielle LaPointe-McEwan -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 120, č. 3 (March 2020), s. 455-479.

Současná školská politika předpokládá v mateřských školách důraz na vzdělávání a s ním spojené testování studijních schopností a postupu, ale zároveň prosazuje školu hrou a výchovné působení. Prezentovaný výzkum se zaměřil na spojení těchto prvků (a obtíže s ním) u kanadských učitelů, kteří prošli odbornou přípravou. Kvalitativní studie sledovala jak jejich proklamovaný příklon k inovativním metodám, tak záznamy z jejich výuky.

předškolní věk ; předškolní výchova ; hodnocení ; hra ; kvalitativní výzkum ; výzkum ; výchovné působení ; inovace ve vzdělávání ; Kanada ; učení hrou

<http://katalog.npmk.cz/documents/521086>

8.

Pathways to student motivation : a meta analysis of antecedents of autonomous and controlled motivations / [Cesty k motivaci žáků : co předchází autonomní a kontrolované motivaci] / Julien S. Bureau, Joshua L. Howard, Jane X. Y. Chong, Frédéric Guay -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 92, č. 1 (February) (2022), s. 46-72.

Motivace založená na vlastním rozhodnutí (zájmu, zvědavosti, dodržování hodnot) je svázána s osobním pocitem pohody, pilností a prospěchem žáka. Tato motivace souvisí s uspokojením určitých psychologických potřeb (kompetence a autonomie). Analýza nabízí výsledky získané ze 144 studií (79 000 žáků). Ověřovala, jak psychologické potřeby souvisejí s rozhodnutím je naplňovat, a kteří poskytovatelé autonomie (rodiče nebo učitelé) jsou důležití pro spokojenost

žáka a pro jeho rozhodnutí k motivaci. Zjištění ukázala, že podporu autonomie ze strany učitele vnímají žáci jako silnější, než je podpora rodičů. Kompetence jsou nejsilnějším prediktorem motivace založené na vlastním rozhodnutí, následovány autonomií.

žák ; motivace ; motivace učení ; subjektivní spokojenost ; učitel ; rodiče ; nezávislost ; způsobilost ; psychologie chování ; učení ; analýza vědecké literatury ; rozhodnutí

<http://katalog.npmk.cz/documents/522048>

9.

Syndróm naučenej bezmocnosti / [Learned helplessness syndrome] / Linda Liliková -- slo --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 28, č. 1 (2022), s. 31-48.

Syndrom naučené bezmocnosti patří k málo prozkoumaným psychologickým jevům. Článek interpretuje teoretické poznatky o tomto problému a analyzuje faktory, které přispívají k jeho vzniku. Zároveň předkládá výzkumné šetření prostřednictvím osobních rozhovorů se žáky 1. ročníků základních škol na Slovensku, kdy byl také zkoumán vliv školního prostředí a pandemické situace na vysvětlovací styl těchto žáků. Podrobné výsledky jsou prezentovány v grafech.

psychologie chování ; psychologický výzkum ; žák ; chování žáka ; pedopsychologie ; výzkum ; základní škola ; první stupeň ; školní prostředí ; výsledek výzkumu ; Slovensko ; ročník 1 ; naučená bezmocnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/522325>

10.

The influence of interactive features in storybook apps on children's reading comprehension and story enjoyment / [Vliv interaktivních prvků v elektronických knihách pro děti ve formě aplikací na porozumění a požitek ze čtení] / Seung-Hee Claire Son, Kirsten R. Butcher, Lauren Aimonette Liang -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 120, č. 3 (March 2020), s. 422-454.

Aplikace zprostředkovávající knihy příběhů pro děti mohou zahrnovat interaktivní prvky (převážně animace spouštěné čtenářem) - studie se zaměřila na vliv těchto prvků na porozumění textu a požitek ze čtení. Autoři využili ke sledování čtyři knihy s různým zastoupením prvků explicitně (zopakování části textu ve vizuální podobě) a implicitně (zobrazující naznačené, ale přímo nevyjádřené informace) dokreslujících příběh v jejich interaktivní a neinteraktivní podobě. Účastníky studie byly děti předškolního věku a žáci druhé třídy ZŠ. Výsledky ukazují vliv těchto prvků, věku a předcházející čtenářské gramotnosti.

čtení ; rané čtení ; literatura pro děti a mládež ; předškolní věk ; mladší školní věk ; didaktické využití počítače ; audiovizuální pomůcka ; porozumění textu ; motivace ; nové technologie ; mobilní technologie ; výzkum ; radost ; interaktivní knihy ; tablety (počítače) ; mobilní aplikace

<http://katalog.npmk.cz/documents/521085>

11.

The visual thinking strategies approach to teaching argument writing : a professional development model / [Strategie vizuálního myšlení jako prostředek výuky argumentace] / Keith Smolkowski, Lisa A. Strycker, Lynne Anderson, Peggy Marconi, Lisa Abia-Smith -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 121, č. 1 (September 2020), s. 100-124.

Projekt rozvoje schopností argumentace a diskuze žáků pomocí trénování těchto postupů na interpretaci ilustrací, zejména výtvarného umění. Předpokladem je, že stavět argumenty kolem umění lze bez předcházejících znalostí a tak soustředit výuku na postup výstavby argumentace. Studie představuje pilotní výzkum efektivitu dalšího vzdělávání učitelů v těchto metodách. Autoři také částečně dokumentovali rozvoj schopností u žáků těchto učitelů.

základní škola ; mateřská škola ; další vzdělávání učitelů ; argumentace ; rozvíjení schopností ; výtvarné umění ; pilotní projekt ; výzkum ; vizuální vnímání ; Visual thinking strategies

<http://katalog.npmk.cz/documents/522129>

12.

Transnationale Bildungsverläufe zwischen globaler Bildungsorientierung und nationalem Schulsystem : internationale Schüler_innen an privaten Internatsgymnasien in Deutschland / [Nadnárodní vzdělávací trajektorie mezi globální vzdělávací orientací a národním školským systémem : zahraniční žáci na soukromých internátních gymnáziích v Německu] / Henrike Terhart -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 66, č. 3 (2020), s. 401-420.

V německém školském prostředí není neobvyklým jevem, že na zdejších soukromých středních školách studují mladí lidé ze zahraničí a skládají zde maturitní zkoušky. Příspěvek představuje teoretický rámec této vzdělávací praxe, přičemž se opírá o kvalitativní analýzu zahraničních žáků v soukromých internátních gymnáziích v Německu, a předkládá rovněž pohled a gymnaziální zkušenosti čínského žáka a jeho otce i ředitele soukromého internátního gymnázia. Je diskutována problematika vytváření nadnárodního vzdělávacího procesu.

gymnázium ; internátní škola ; maturita ; teorie ; vzdělávání ; středoškolské vzdělání ; mezinárodní vzdělávání ; zahraniční žák ; vzdělávací dráha ; kvalitativní analýza ; žák ; zkušenost ; rodiče ; ředitel školy ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/522567>

13.

Understanding and managing identity : working-class students at the University of Oxford / [Pochopení a zacházení s identitou : studenti dělnického původu na univerzitě v Oxfordu] / Éireann Attridge -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 45, č. 9-10 (November-December) (2021), s. 1438-1453.

Studie zkoumá zkušenosti studentů dělnického původu v rámci elitních vysokých škol. Byla provedena v době, kdy dochází ve Velké Británii k posunu v politice vysokoškolského vzdělávání, v přístupu a rozšiřování účasti těchto studentů na elitních univerzitách a v době vzestupné mezigenerační sociální mobility. Patnáct vysokoškolských studentů, kteří sami definovali svůj dělnický původ a navštívili Oxfordskou univerzitu, se účastnilo polostrukturovaných rozhovorů zaměřených na akademické zkušenosti, kulturní rozdíly a původ. Bylo zjištěno, že se tito studenti během svého působení na univerzitě i nadále potýkají se znevýhodněním. V příloze ukázka otázek z rozhovorů.

vysoká škola ; univerzita ; společenská třída ; společenský vývoj ; student ; sociologie studenta ; identita ; kulturní identita ; dělnická třída ; sociální mobilita ; kulturní integrace ; sociálně znevýhodněný ; rovnost možností ; přístupnost vzdělání ; školská politika ; Oxford (Anglie) ; původ

<http://katalog.npmk.cz/documents/522201>

14.

Vzdelávanie a rešpektovanie ľudských práv v škole optikou rodičov / [Education and respect for human rights in school from the perspective of parents] / Tomáš Runa -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 28, č. 1 (2022), s. 13-24.

Výzkum v oblasti lidských práv a práv dítěte ve školním a rodinném prostředí se na Slovensku realizuje v dlouhodobém monitoringu od r. 2004. Zpracováno bylo 319 dotazníků od rodičů žáků základních a středních škol. Otázky byly rozděleny do tematických okruhů. Rozebrány jsou důvody, které vedly k rozhovoru rodiče s dítětem, jaká práva rodiče dětem poskytují, spolupráce školy a rodiny v oblasti porušování lidských práv, porušování práv dítěte. Jaké je právní povědomí rodičů. Co by chtěli změnit ve vzájemném vztahu se svým dítětem a školou. Výsledky jsou prezentovány v grafech.

lidská práva ; základní škola ; střední škola ; práva dítěte ; vztah rodiče-dítě ; vztah rodiče-škola ; výzkum ; spolupráce ve výchově ; právo ; legislativa ; Slovensko ; spolupráce rodičů a školy

<http://katalog.npmk.cz/documents/522278>

15.

What preservice teachers say and do when deciphering students' multiple solution strategies : decomposing a critical teaching practice / [Co studenti učitelství říkají a dělají, když dešifrují různé strategie žáků k řešení úlohy : rozbor důležité učitelské činnosti] / Michael Jarry-Shore, Marta Kobiela -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 120, č. 3 (March 2020), s. 373-398.

Učitel matematiky musí být schopen rozluštit postup řešení úlohy, který žák zvolil, a posoudit jeho správnost. Studie je zaměřená na strategie, které učitelé volí při posuzování a dešifrování nestandardních řešení v násobení a dělení, a na to, které z těchto strategií jsou úspěšné. Autoři se domnívají, že tato schopnost je podstatná pro současnou pedagogiku, která podporuje žákovo individuální uvažování. Výzkum proběhl u jedenácti studentů učitelství.

matematika ; počítání ; učitel ; student učitelství ; řešení úloh ; pedagogická činnost ; pedagogická dovednost ; pracovní postup ; výzkum ; vícero řešení ; posuzování

<http://katalog.npmk.cz/documents/521073>